

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра обліку і аудиту

Стратегічний аналіз

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
для студентів спеціальності 8.030509 “ОБЛІК І АУДИТ”

Чернігів ЧДТУ 2014

Стратегічний аналіз. Методичні вказівки до практичних занять. Для студентів спеціальності 8.03050901 “Облік і аудит”/Укладач: Ю.М. Скосир — Чернігів: ЧДТУ, 2014. — 29 с.

Укладач: Скосир Юрій Миколайович, кандидат економічних наук

Відповідальний за випуск: Лень В.С., завідувач кафедри обліку і аудиту, кандидат економічних наук, професор

Рецензент: Петраков Ярослав Валерійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Чернігівського державного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ, ЙОГО МІСЦЕ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	8
2 АНАЛІЗ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
3 СТРАТЕГІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	15
4 СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	17
5 СТРАТЕГІЯ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ	24
Рекомендована література.....	27
Додаток А - Теми рефератів.....	28

ВСТУП

Стратегічний аналіз посідає важливе місце в процесі підготовки і прийняття управлінських рішень, є невід'ємною частиною планування господарської діяльності підприємств усіх форм власності та господарювання.

Економічна стратегія — це сукупність управлінських дій, спрямованих на підвищення ефективності операційної, інвестиційної, фінансової та інших видів діяльності підприємства.

В міру розвитку економіки керівники підприємств, головні бухгалтери та менеджери різних рівнів мають дедалі більше уваги приділяти розв'язанню стратегічних проблем, які зумовлюються перспективами розвитку підприємства. У цьому відношенні стратегічний аналіз тісно пов'язаний з плануванням, але де в чому відрізняється від нього. Планування — це програма практичних дій, тоді як аналіз економічної стратегії підприємства має дослідницький характер. Управлінські рішення, що приймаються керівництвом, можуть бути спрямовані не лише на реальні об'єкти господарської діяльності, а й на вдосконалення інформаційних моделей, які передбачають ефективну стратегію програмних завдань. При підготовці управлінських рішень треба брати до уваги різні аспекти діяльності підприємства: економічний, соціальний, організаційний, політичний, правовий та інші. Економічний аспект управління відіграє найважливішу роль і його необхідно передбачати на всіх рівнях управління виробництвом.

Стратегічний аналіз ґрунтується на матеріалах інших економічних дисциплін і його метою є засвоєння студентами знань і методики та техніки проведення аналітичних досліджень для обґрунтування управлінських рішень, виявлення можливостей підвищення ефективності виробництва, фінансової та інвестиційної діяльності.

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності студента магістратури. Метою методичних вказівок є конкретизація самостійної роботи студента для всебічного підвищення рівня знань, раціоналізації процесів підготовки, виконання і захисту самостійної роботи, єдності навчання та науково-дослідної роботи.

Освоєння курсу відповідно до програми передбачає самостійне опрацювання студентом літературних джерел, вивчення теоретичних питань тем, виконання практичних завдань і написання рефератів.

Навчальні завдання за кожною темою містять перелік питань, літературних джерел і практичних завдань.

Викладач курсу спрямовує і контролює самостійну роботу студента, встановлює час консультацій та термін виконання самостійної роботи за кожною темою курсу.

З метою поглибленого вивчення теоретичного і практичного матеріалу студент пише реферат.

Підготовка реферату — один з етапів вивчення курсу «Стратегічний аналіз». Його метою є розширення і поглиблення теоретичних знань та практичних навичок аналітичної роботи з певної теми на основі самостійного узагальнення зібраного матеріалу.

Реферат виконується студентами магістратури і є результатом самостійного дослідження з обраної теми.

При написанні реферату студент повинен показати вміння користуватися нормативними документами, літературними джерелами, узагальнювати матеріали, формулювати обґрунтовані висновки і пропозиції.

Тема реферату обирається студентом з переліку тем самостійно або з допомогою наукового керівника.

При виборі теми реферату необхідно враховувати науково-дослідні інтереси студента і актуальність теми для практичної діяльності. Студент може також запропонувати свою тему, при цьому вона повинна мати теоретичне або практичне значення для конкретного підприємства, галузі або народного господарства України. Важливо, щоб тема реферату була пов'язана з темою дослідження магістерської роботи студента.

Обравши тему реферату, необхідно визначити мету і об'єкт дослідження. Це допоможе встановити сукупність завдань, які потрібно вирішити при підготовці реферату.

Мета реферату — закріплення теоретичних знань з курсу «Стратегічний аналіз», поглиблене вивчення і розробка окремих проблем, систематизація, узагальнення та підготовка на цій основі пропозицій з використання аналітичних методів стратегічного аналізу в підприємницькій діяльності.

Після визначення мети і завдань дослідження студент разом з науковим керівником складає план реферату і відповідно до учбового графіка визначає строки його написання та захисту.

Реферат виконується студентом з використанням одержаних знань при вивченні фінансового та управлінського обліку, економічного аналізу та інших курсів.

Реферат складається із вступу, кількох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. План реферату повинен передбачати послідовний взаємопов'язаний виклад матеріалу і відображати його зміст. При написанні реферату обов'язково використовується фактична інформація базового підприємства, де студент працює або проходить практику. Використані матеріали наводяться як в тексті реферату, так і в додатках.

Реферат повинен містити критичну оцінку літературних джерел, практичного та теоретичного досвіду проведення стратегічного аналізу і характеризувати самостійну роботу майбутніх магістрів з методики і техніки проведення стратегічного аналізу виробничої та інвестиційної діяльності, прогнозування фінансових показників підприємства та ін.

Загальний обсяг реферату не повинен перевищувати 15—20 сторінок (без додатків і списку літератури).

Підготовлений реферат може мати приблизно таку структуру.

Вступ (1—2 стор.).

Загальнотеоретичний розділ (3—4 стор.).

Розділ з оцінки аналітичних методів (4—5 стор.).

Розділ з практичного використання аналітичних методів відповідно до стратегії розвитку підприємства (5—6 стор.).

Висновки (2—4 стор.).

Список використаної літератури.

Додатки.

У вступі слід обґрунтувати вибір теми, її актуальність та наукову новизну проведених досліджень, визначити об'єкти дослідження.

У загальнотеоретичному розділі розкриваються теоретичні та практичні аспекти теми реферату, законодавче та нормативне забезпечення аналізованих проблем.

У розділі з оцінки аналітичних методів відповідно до теми реферату критично оцінюються існуючі аналітичні методи, методики, літературні джерела.

В розділі щодо практичного використання аналітичних методів розкривається можливість використання рекомендованих студентом методів прогнозування відповідно до стратегії розвитку підприємства. В цьому розділі розробки і пропозиції доцільно обґрунтувати розрахунками, графіками та схемами.

У висновках слід викласти самостійні узагальнення і пропозиції, які послідовно відображають результати дослідження студентом даної теми.

Список використаної літератури містить лише ті джерела, які були безпосередньо використані при написанні реферату. При складанні списку літератури слід дотримуватися такої послідовності:

1. Закони України.
2. Укази Президента України.
3. Постанови Верховної Ради України.
4. Постанови, декрети, рішення Кабінету Міністрів України.
5. Інструктивні матеріали міністерств і відомств.
6. Монографії, наукові праці, статті, навчальна література.
7. Матеріали базового підприємства або галузі.

У переліку літературних джерел законодавчі та нормативні матеріали розташовуються у хронологічному порядку, монографії, статті та ін. — в алфавітному порядку за прізвищем автора.

В додатках до реферату містяться використані студентом при розробці даної теми первинні документи, звітні форми, графіки та інші матеріали, які роблять результати дослідження більш наочними.

Підбір та вивчення літератури є процесом творчого засвоєння питань, поставлених в рефераті. Вивчати літературні джерела слід починаючи від популярних і до монографій, наукових статей та ін. Доцільно спочатку опрацьовувати підручники, навчальні посібники, а потім нормативно-законодавчі документи, теоретичні розробки, статті.

В процесі роботи над літературними джерелами необхідно виділити основне у прочитаному, ретельно розібратися у термінології, записати питання, які виникають під час роботи з літературою.

Для написання реферату слід використовувати фактичний матеріал базового підприємства, а також статистичні дані. Характер і обсяг такої інформації залежить від теми. Наприклад, якщо тема обмежується вузьким переліком питань, то для її розкриття необхідна інформація, яка деталізує дослідження. Тому до початку збирання фактичного матеріалу доцільно визначити перелік необхідних показників, джерела інформації, послідовність збирання даних. Зібраний практичний матеріал слід систематизувати з використанням статистичних та економіко-математичних методів (середні величини, індекси, ряди динаміки, групування та ін.)

Написання реферату передбачає кілька послідовних етапів. На початковому етапі відбирається і систематизується матеріал для підготовки роботи згідно з планом.

Потім формулюються висновки і рекомендації, які впливають з основного змісту реферату, оцінюється можливість їх використання в практичній діяльності підприємств.

На наступному етапі уточнюються окремі питання, остаточно формулюються висновки і пропозиції.

На завершальному етапі зібраний матеріал підлягає літературній обробці і оформленню.

Реферат має складатися з текстової частини та відповідних графіків, схем, таблиць, формул, статистичних і фактичних даних.

На титульному аркуші зазначається міністерство, офіційна назва університету, кафедри, прізвище, ім'я та по батькові студента, назва реферату. Нижче вказується керівник теми (вчений ступінь, посада), а внизу титульної сторінки — місто і рік.

На другій сторінці наводиться план реферату, який відображає його структуру (глави (розділи), параграфи) із зазначенням сторінок їх розміщення.

Текст реферату пишеться на одній сторінці аркуша з дотриманням таких вимог: зліва поле шириною 3,5 см, справа — 1 см, зверху і знизу — по 2 см. Усі сторінки роботи нумеруються у правій верхній частині арабськими цифрами. Загальна нумерація починається з титульного аркуша, але порядковий номер на ньому не ставиться. Кожна структурна частина (план, вступ, розділи, список літератури, додатки) починається з нової сторінки.

В текстовій частині і додатках умовні позначки, малюнки, схеми, графіки повинні відповідати діючим стандартам.

Глави (розділи) нумеруються послідовно. Параграфи нумеруються за кожною главою (розділом) окремо. За наявності підрозділів їх нумерують за кожним параграфом окремо. Наприклад: 1.1.1. — перша цифра — це номер глави (розділу), друга — параграф цієї глави, третя — підрозділ параграфу.

В тексті реферату повинні міститися посилання на літературні джерела, наведений цифровий матеріал, додатки. При посиланні на літературні джерела в квадратних дужках вказують порядковий номер за списком використаної літератури, наприклад [18]. При наведенні в тексті цитат, в кінці них після лапок ставиться порядковий номер літературного джерела і номер сторінки, на якій розміщена цитата, наприклад [12, с. 30].

Рисунки розміщують відразу після посилання на них у тексті і нумерують послідовно в межах глави (розділу) арабськими цифрами, наприклад рис. 2.5, де перша цифра — це номер глави (розділу), а друга — порядковий номер рисунка.

Таблиці також розміщують відразу після посилання на них у тексті. Вони повинні бути простими і зрозумілими. Нумеруються таблиці послідовно в межах глави (розділу), причому номер розміщується праворуч над заголовком разом із словом «Таблиця», наприклад таблиця 2.3. Одиниці виміру в таблицях наводяться згідно із стандартом.

При використанні в тексті формул обов'язково вказується значення символів.

Наприклад:

$$P = \frac{\Pi}{A}, \quad (1.1)$$

де P — рентабельність активів;

Π — прибуток за період, який аналізується;

A — вартість активів.

Формули нумеруються послідовно в межах глави (розділу), наприклад (1.1). Перша цифра вказує главу (розділ), друга — порядковий номер формули.

ТЕМА 1 СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ, ЙОГО МІСЦЕ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самостійного опрацювання:

1. Стратегічний аналіз, його місце в управлінні економічною діяльністю підприємства.
2. Інформаційна база стратегічного аналізу.
3. Аналітичні методи прогнозування.
4. Врахування фактора часу в оцінці теперішньої і майбутньої вартості грошових потоків підприємства, цінних паперів і в інвестиційній діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1. Аналіз грошових потоків підприємства для прийняття стратегічних рішень.

Ситуація 1. Підприємство реалізувало товарів і послуг на суму 750 000 грн. Собівартість проданого товару і послуг — 514 000 грн., в тому числі амортизаційні відрахування — 20 000 грн. Податок на прибуток становить 107 594 грн.

Визначити суму грошового потоку і пояснити його значення в управлінні та прогнозі господарської діяльності підприємства.

Ситуація 2. Підприємство сподівається одержати такий чистий дохід: 1-й рік — 120 тис. грн.; 2-й — 180 тис. грн.; 3-й — 240 тис. грн.; 4-й — 300 тис. грн.; 5-й — 360 тис. грн.

Активи, які коштують 600 тис. грн., будуть амортизовані протягом наступних 5 років. Врахувати і проаналізувати грошовий потік за кожен рік, використовуючи такі методи нарахування амортизації:

- а) прискореного компенсування витрат (норми відрахувань: 1-й рік — 15 %; 2-й рік — 22 %; 3, 4, 5 роки — 21 %);
 - б) рівномірного нарахування зносу;
 - в) подвійно-понижуючий балансовий;
 - г) врахування цілих значень років служби.
- При аналізі використати табл. 1.1—1.4.
Зробити висновки.

Таблиця 1.1 – Визначення амортизаційних відрахувань методом прискореного компенсування витрат і грошових потоків (тис. грн.)

Рік	Чистий дохід	Амортизація	Грошовий потік
1			
2			
3			
4			
5			

Таблиця 1.2 – Визначення амортизаційних відрахувань методом рівномірного нарахування зносу і грошових потоків (тис. грн.)

Рік	Чистий дохід	Амортизація	Грошовий потік
1			
2			
3			
4			
5			

Таблиця 1.3 – Визначення амортизаційних відрахувань подвійно-понижуючим балансовим методом і грошових потоків (тис. грн.)

Рік	Чистий дохід	Балансова вартість (недоамортизована)	Амортизація	Грошовий потік
1				
2				
3				
4				
5				

Таблиця 1.4 - Визначення амортизаційних відрахувань методом урахування цілих значень років служби і грошових потоків (тис. грн.)

Рік	Чистий дохід	Норма амортизації	Амортизація	Грошовий потік
1				
2				
3				
4				
5				

Завдання 2. Аналіз теперішньої і майбутньої вартості інвестицій.

Розрахуйте та проаналізуйте теперішню і майбутню вартість інвестицій за даними таких економічних ситуацій.

Ситуація 1. Інвестор зробив вклад у сумі 100 тис. грн. строком на 3 роки під 20 % річних. Яку суму він отримає через цей період?

Ситуація 2. Підприємство одержало короткострокову банківську позику в сумі 150 тис. грн. на півроку під річну відсоткову ставку 25 %. Яку суму з урахуванням відсотків воно повинно повернути банку?

Ситуація 3. Яким є розмір нарахованого платежу за облігацією з номінальною ставкою 100 тис. грн., якщо річна відсоткова ставка становить 12 %, а платежі виплачуються двічі на рік?

Ситуація 4. Підприємство одержало вексель від покупця за реалізовану продукцію на суму 30 тис. грн. з платежем 1 жовтня. Воно вирішило облікувати вексель у банку 20 вересня. Облікова ставка — 18 %.

Визначити суму, яку отримає підприємство під цей вексель.

Ситуація 5. Підприємство передбачає вкласти вільні грошові кошти у сумі 150 тис. грн. під 20 % річних на депозитний рахунок строком на півроку. Прогнозований рівень інфляції за цей період зросте на 3,5 %. Підрахувати та проаналізувати майбутню реальну і номінальну вартість внеску.

Ситуація 6. Підприємство одержує банківську позику строком на 3 роки у сумі 30 тис. грн. під 20 % річних. Підрахувати загальну майбутню вартість позики з урахуванням складних відсотків.

Ситуація 7. Підприємство має намір вкласти гроші в цінні папери під 20 складних річних відсотків з метою одержання через 3 роки суми у розмірі 500 тис. грн. Підрахувати теперішню вартість внеску в цінні папери.

Завдання 3. Аналіз інвестицій в цінні папери.

Акціонерне товариство випустило 10 тис. звичайних акцій на загальну суму 10 млн грн. Дивіденди на кожен акцію становлять 15 %, чистий прибуток товариства — 2,4 млн грн. Ринкова ціна акцій — 2800 грн. Визначити і проаналізувати показники ефективності використання акціонерного капіталу та доцільність придбання акцій цього товариства.

ТЕМА 2 АНАЛІЗ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самостійного опрацювання:

1. Методи визначення прогнозованого обсягу виробництва.
2. Прогнозна оцінка витрат виробництва, їх класифікація.
3. Стратегічний аналіз прибутку підприємства.
4. Додана вартість, механізм її формування і використання в стратегічному аналізі.
5. Зв'язок доданої вартості з ціноутворенням в аналітичних оцінках стратегії підприємства.

Практичні завдання

Завдання 1. Стратегічна оцінка обсягу виробництва.

Використовуючи прогнозні дані, наведені в табл. 2.1, розрахувати середній і граничний продукт праці за кожним обсягом виробництва продукції А. Дати письмове пояс-

2. Використовуючи табл. 2.3, проаналізувати сукупний (валовий) дохід, сукупні витрати і прибуток. Зробити висновок щодо обсягу виробництва, який рекомендується в умовах стратегії, спрямованої на максимізацію прибутку.

Таблиця 2.3 – Доходи, витрати, прибуток

Виробництво продукції А, одиниць	Ціна за одиницю продукції, грн.	Сукупний дохід, грн.	Сукупні витрати, грн.	Прибуток, грн.

3. Підприємство не має можливості перейти на випуск нової продукції і скоротити сукупні витрати. Проаналізувати прогнозовані прибутки (збитки), якщо попит на продукцію А в майбутньому зменшиться і підприємство повинно буде реалізовувати свою продукцію за ціною 75 грн. Для аналізу використати табл.2.4.

Таблиця 2.4 - Доходи, витрати, прибуток (зміна ціни)

Виробництво продукції А, одиниць	Ціна за одиницю продукції, грн.	Сукупний дохід, грн.	Сукупні витрати, грн.	Прибуток, грн.

4. При подальшому прогнозованому зменшенні попиту на продукцію А адміністрація підприємства передбачає збувати цю продукцію вже за ціною 50 грн. Використовуючи табл. 2.5, зробити розрахунки і висновки про доцільність або помилковість

прийнятої адміністрацією стратегії щодо випуску продукції А в умовах падіння попиту на цю продукцію.

Таблиця 2.5 - Доходи, витрати, прибуток (зниження ціни)

Виробництво продукції А, одиниць	Ціна за одиницю продукції, грн.	Сукупний дохід, грн.	Сукупні витрати, грн.	Прибуток, грн.

5. Фахівці служби маркетингу передбачають, що в умовах жорстокої конкуренції продукцію А, яка має відповідну до ринкових умов реалізації якість, можна буде реалізувати за ціною не вище 29 грн. Зробити розрахунки в табл. 2.6 і дати свої пропозиції.

Таблиця 2.6 - Доходи, витрати, прибуток (зміна ціни)

Виробництво продукції А, одиниць	Ціна за одиницю продукції, грн.	Сукупний дохід, грн.	Сукупні витрати, грн.	Прибуток, грн.

Завдання 3. Оцінка прогнозованого обсягу виробництва за допомогою методу зіставлення граничного доходу із граничними витратами.

Проаналізувати граничний дохід, граничні витрати і граничний прибуток за даними завдання 2 в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Прогноз обсягу виробництва і граничного прибутку

Виробництво продукції А, одиниць	Сукупний дохід, грн.	Сукупні витрати, грн.	Граничний дохід, грн.	Граничні витрати, грн.	Граничний прибуток, грн.

Зробити аналітичний висновок щодо обґрунтування виробництва продукції А для забезпечення максимального прибутку.

Завдання 4. Прогноз обсягу виробництва з використанням методу беззбитковості.

Ситуація 1. У приватному бізнесі використовується один автомобіль. Прогнозовані показники експлуатації автомобіля на наступний рік мають такий вигляд:

корисний пробіг автомобіля згідно з оцінкою — 30 000 км;

сукупні витрати на оплату праці — 15 000 грн.;

сукупні витрати від простою — 9000 грн.;

сукупні експлуатаційні витрати — 18 000 грн.;

валовий дохід — 45 000 грн.

Експлуатаційні витрати залежать від корисного пробігу.

1. Визначити точку беззбитковості (у кілометрах) для прогнозованого періоду.

2. Розрахувати прибутки (збитки) за умов експлуатації автомобіля: 25 000 км, 36 000 км, 40 000 км.

3. Розрахувати точку беззбитковості (у кілометрах), якщо за прогнозом витрати на оплату праці будуть зменшені до 12 000 грош. одиниць.

Ситуація 2. Підприємство роздрібною торгівлі наступного року передбачає реалізувати 50 000 пар взуття. Середня ціна реалізації за пару взуття — 80 грн. Закупівельна ціна за пару взуття — 50 грн.

Сукупні постійні витрати на рік:

оплата праці — 200 000 грн.;

реклама — 40 000 грн.;

інші витрати — 200 000 грн.

1. Визначити критичний обсяг реалізації товару.

2. Обчислити прибуток або збиток магазину, якщо буде реалізовано 45 000 пар взуття.

3. Визначити, скільки пар взуття потрібно реалізувати, щоб одержати 10 000 грн. одиниць прибутку, якщо за реалізацію кожної пари взуття буде введена додаткова оплата у розмірі 5 грн. Яким при цьому має бути товарообіг?

Ситуація 3. Підприємство передбачає наступного року випустити чотири види продукції. Прогнозовані показники на наступний рік наведені у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Показники обсягів виробництва

Вид продукції	Обсяг реалізації			Сукупні постійні витрати, грн.	Сукупні змінні витрати, грн.
	Кількість одиниць	Ціна, грн.	Сума, грн.		
А	500	120			35 000
Б	700	100			42 000
В	600	110			39 000
Г	400	130			30 000
				96 000	

Весь обсяг продукції передбачається повністю реалізувати наступного року.

Сукупні постійні витрати розподіляються між видами продукції пропорційно обсягу її реалізації.

Визначити критичний обсяг виробництва за кожним видом продукції і за продукцією в цілому. Обчислити прибутки (збитки) за кожним виробом та випуском в цілому.

ТЕМА 3 СТРАТЕГІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самостійного опрацювання:

1. Оцінка оптимальної структури капіталу і фінансового ризику.
2. Аналіз фінансування за рахунок залученого капіталу.
3. Аналіз фінансового стану підприємства і його взаємозв'язок із структурою капіталу.
4. Вплив структури капіталу на прогнозовані показники фінансового стану підприємства.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначення фінансових потреб підприємства.

Ситуація 1. Визначити і проаналізувати потреби підприємства у фінансуванні за рахунок зовнішніх джерел методом відсотку від обсягу реалізації продукції (послуг). Для цього використати таку формулу:

$$НФ = \frac{А}{Т} \cdot \left(\frac{П}{Т} \right) \cdot Ч,$$

де НФ — необхідне фінансування за рахунок зовнішніх джерел; А — активи, що змінюються залежно від обсягу реалізації; Т — обсяг реалізації продукції (послуг) за звітний рік; ΔТ — запланована зміна обсягу реалізації за рік; П — пасиви, що змінюються залежно від обсягу реалізації; Ч — чистий прибуток звітного року.

Вихідні дані для розрахунків: звітність підприємства (див. дод. 1); плановий обсяг реалізації продукції (послуг) на наступний рік у цінах базисного року — 1119,6 тис. грн.; передбачуваний рівень інфляції — 45 %.

Ситуація 2. Визначити і проаналізувати фінансові потреби підприємства методом балансу грошових надходжень. Під час проведення аналізу використати дані, наведені в табл. 3.1.

Порівнюючи майбутні грошові надходження із сумами до виплати, обчислити щомісячний надлишок надходжень або дефіцит грошових коштів.

Таблиця 3.1 – Визначення фінансових потреб методом балансу грошових надходжень (тис. грн.)

Місяць	Надходження	Виплати	Чисті грошові надходження	Залишок на початок місяця	Залишок на кінець місяця	Резерв	Надлишок або дефіцит
Січень	8000	5540		790		890	
Лютий	8500	8900		810		890	
Березень	9000	6300		895		890	
Квітень	8500	5920		830		890	
Травень	9300	6510		910		890	
Червень	11 600	8100		1010		890	
Липень	12 400	8660		1120		890	
Серпень	11 800	10 260		1080		890	
Вересень	10 300	7210		990		890	
Жовтень	10 900	7600		1000		890	
Листопад	11 100	7700		1090		890	
Грудень	12 200	8540		1150		890	

Завдання 2. Оцінка доцільності залучення позикових коштів у структурі капіталу.

Підприємство розглядає можливість впровадити інвестиційні проекти А і Б, які вписуються в його стратегію. Вартість проектів становить 300 тис. грн. і 200 тис. грн. відповідно. Прогнозовані прибутки за проектом А — 60 тис. грн., за проектом Б — 50 тис. грн. Підприємство зіткнулося з нестачею коштів для реалізації обох проектів і може фінансувати за рахунок власних коштів лише 350 тис. грн.

Проаналізувати і дати рекомендації, що доцільніше для підприємства: впровадити один з проектів або, скориставшись кредитом у сумі 150 тис. грн., профінансувати обидва проекти. Відсоткова ставка за користування кредитом — 10 % річних. Аналізуючи проекти, звернути увагу на рентабельність проектів і власних коштів. Зробити висновки.

ТЕМА 4 СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самостійного опрацювання:

1. Прогноз фінансових показників, його місце в стратегічному аналізі.
2. Моделювання прогнозу фінансових показників.
3. Оцінка фінансового стану підприємства і прийняття стратегічних рішень.
4. Прогноз фінансових операцій, пов'язаних з різними елементами бізнесу.
5. Функції служб підприємства під час складання прогнозованої узагальнюючої моделі господарської діяльності.

Практичні завдання

Підприємство виробляє і реалізує два вироби. Виріб А виготовляється цехом № 1, а виріб Б — цехом № 2.

Прогнозовані витрати на основні матеріали та оплату праці такі:

матеріал Х, за 1 од. — 2,4 грн.;

матеріал У, за 1 од. — 4,2 грн.

Вартість праці основних виробничих робітників — 5,1 грн. за годину. Непрямі витрати підприємства розподіляються пропорційно показникам робочого часу основних виробничих робітників.

Прогнозовані витрати основних матеріалів і робочого часу на одиницю виробу наведені у табл. 4.1—4.7.

Таблиця 4.1 – Витрати основних матеріалів і робочого часу

	Виріб А	Виріб Б
Матеріал Х, кількість одиниць	12	9
Матеріал У, кількість одиниць	6	8
Праця основних виробничих робітників, годин	11	13

Таблиця 4.2 – Готова продукція

	Виріб А	Виріб Б
Прогнозований обсяг продажів, одиниць	12 000	6000
Ціна реалізації, грн.	170	195
Необхідні запаси на кінець прогнозованого періоду, одиниць	500	300
Запаси на початок прогнозованого періоду, одиниць	450	250

Таблиця 4.3 – Баланс звітнього року, грн.

АКТИВ	
<i>I. Необоротні активи</i>	
Основні засоби	905 000
Знос	90 000
Залишкова вартість	815 000
<i>II. Оборотні активи</i>	
Виробничі запаси	115 614
Готова продукція	93 380
Дебіторська заборгованість	235 000
Грошові кошти	6900
Усього оборотних коштів	450 894
БАЛАНС	1 265 894
ПАСИВ	
Статутний капітал	979 894
Резервний капітал	280 000
Кредиторська заборгованість	6000
БАЛАНС	1 265 894

Таблиця 4.4 – Основні матеріали

Показники	Матеріал X	Матеріал Y
Запаси на кінець прогнозованого періоду, одиниць	20 100	12 070
Запаси на початок прогнозованого періоду, одиниць	25 300	13 070

Таблиця 4.5 – Кошторисна ставка розподілу непрямих витрат(на годину праці основних виробничих робітників)

Показники	Цех № 1, грн.	Цех № 2, грн.	Усього
Допоміжні матеріали	0,32	0,21	
Праця допоміжних працівників	0,32	0,32	
Енергія (змінна частина)	0,18	0,12	
Ремонт і технічне обслуговування (змінна частина)	0,06	0,10	
Кошторисні постійні непрямі витрати, грн.			
Амортизація	50 000	40 000	90 000
Енергія (постійна частина)	43 000	9000	52 000
Ремонт і технічне обслуговування (постійна частина)	28 600	2550	31 150
Разом	121 600	51 550	173 150

Таблиця 4.6 – Позавиробничі непрямі витрати, грн.

Заробітна плата відділу збуту та адміністрації	22 700
Транспортні витрати відділу збуту	26 300
Реклама	24 000
Разом	73 000

Таблиця 4.7 – Грошовий потік на прогнозований період

Показники	Квартали			
	1	2	3	4
Надходження від дебіторів	770 000	775 000	785 000	770 000
Платежі за матеріали	180 000	190 000	210 000	220 000
Заробітна плата (з відрахуваннями)	250 000	250 000	250 000	250 000
Інші витрати	70 000	110 000	90 000	130 000

Використовуючи наведені вище прогнозовані та нормативні дані, підготувати прогноз фінансів підприємства на наступний рік і такі документи:

1. Програма збуту.
2. Виробнича програма.
3. Кошторисне використання основних матеріалів.
4. Кошторис витрат на придбання основних матеріалів.
5. Кошторис витрат на оплату праці основних робітників.
6. Кошторис загальновиробничих непрямих витрат.
7. Кошторис відділу збуту і адміністрації.
8. Калькуляція одиниці продукції.
9. Прогноз грошового потоку.
10. Прогнозований звіт про фінансові результати.
11. Прогнозована балансова модель фінансових показників і баланс на наступний рік.
12. Прогнозований кошторис за центрами відповідальності. Для аналізу використати рекомендовані форми, наведені в табл. 4.8—4.18. Зробити висновки.

Таблиця 4.8 – Програма збуту на прогнозований період

Назва продукції	Обсяг реалізації одиниць продукції	Ціна за одиницю продукції, грн.	Виручка від реалізації, грн.
Виріб А			
Виріб Б			
Разом			

Таблиця 4.9 – Виробнича програма

№ рядка	Показники	Кількість одиниць	
		Цех № 1. Виріб А	Цех № 2. Виріб Б
1	Кількість виробів для реалізації		
2	Прогнозований запас на кінець року		
3	Разом для реалізації		
4	Прогнозований запас на початок прогнозованого періоду		
5	Обсяг виробництва		

Таблиця 4.10 – Кошторис використання основних матеріалів

Матеріали	Цех № 1			Цех № 2			Усього		
	Кількість одиниць	Ціна за одиницю, грн.	Усього, грн.	Кількість одиниць	Ціна за одиницю, грн.	Усього, грн.	Кількість одиниць	Ціна за одиницю, грн.	Усього, грош. од.
Матеріал Х									
Матеріал У									
Разом									

Таблиця 4.11 – Кошторис витрат на придбання матеріалів

№ рядка	Показники	Матеріал Х	Матеріал У	Усього
1	Кількість матеріалів, необхідна для забезпечення потреб виробництва згідно з кошторисом використання основних матеріалів			
2	Прогнозований запас на кінець року, одиниць			
3	Разом потреби і запаси на кінець прогнозованого року, одиниць			
4	Прогнозований запас на початок року, одиниць			
5	Усього потрібно придбати матеріалів, одиниць			
6	Прогнозована ціна за одиницю матеріалу, грн.			
7	Разом витрат на закупівлю матеріалів, грн.			

Таблиця 4.12 – Кошторис витрат на оплату праці робітників основного виробництва

№ рядка	Показники	Цех № 1. Вибір А	Цех № 2. Виріб Б	Усього
1	Запланований обсяг виробництва, одиниць			
2	Час, який витрачається на виготовлення одиниці продукції, годин			
3	Загальні потреби часу, годин (ряд. 1 · ряд. 2)			
4	Прогнозована ставка погодинної оплати праці, грн.			
5	Разом витрат на оплату праці, грн.			

Таблиця 4.13 – Кошторис загальновиробничих непрямих витрат, грн.

Витрати	Ставка розподілу непрямих витрат		Непрямі витрати		
	Цех № 1	Цех № 2	Цех № 1	Цех № 2	Усього
1. Непрямі витрати, що контролюються:					
1.1. Допоміжні матеріали					
1.2. Оплата праці допоміжних працівників					
1.3. Енергія (змінна частина)					
1.4. Ремонт і технічне обслуговування (змінна частина)					
1.5. Усього					
2. Непрямі витрати, що не контролюються:					
2.1. Амортизація					
2.2. Енергія (постійна частина)					
2.3. Ремонт і технічне обслуговування					
2.4. Усього					
Разом (р. 1.5 + р. 2.4)					
3. Кошторисна ставка розподілу загальновиробничих витрат					

прогнозовані витрати часу основних виробничих робітників (за цехом № 1 — 132 550 годин, за цехом № 2 — 78 650 годин)

Таблиця 4.14 – Кошторис відділу збуту та адміністрації, грн.

Показники	Сума
1. Заробітна плата	
2. Транспортні витрати	
3. Реклама	
Разом	

Таблиця 4.15 – Калькуляція одиниці продукції

Статті	Виріб А			Виріб Б		
	Кіль- кість	Ціна, грн.	Сума, грн.	Кіль- кість	Ціна, грн.	Сума, грн.
Основні матеріали: матеріал Х матеріал Y						
Праця основних вироб- ничих робітників						
Загальновиробничі на- кладні витрати: цех № 1 цех № 2						
Собівартість одиниці продукції						

Таблиця 4.16 – Прогноз грошового потоку

Показники	Квартали				Усього
	I	II	III	IV	
1. Початкове сальдо					
2. Надходження від дебіторів					
3. Разом надходжень					
Прогнозовані платежі:					
4. За матеріали					
5. Заробітна плата					
6. Інші витрати					
7. Разом платежів					
Кінцеве сальдо					

Таблиця 4.17 – Прогнозована балансова модель фінансових показників підприємства на наступний рік, грн.

Показники	Актив							Ба- ланс	Пасив			
	Основні засоби	Знос	Матеріали	Незавершені виробництва	Готова продукція	Дебітори	Грошові кошти		Статутний капітал	Резервний капітал	Кредитори	Прибутки (збитки)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Початковий баланс</i>												
1. Надходження матеріалів												
2. Відпущено у виробництво												
3. Оплата праці												
4. Загальновиробничі витрати												
5. Оприбуткування готової продукції												
6. Собівартість готової реалізованої продукції												
7. Реалізація готової продукції												
8. Надходження від дебіторів												
9. Витрати на збут												
10. Платежі кредиторам												
Прогнозований баланс												

Таблиця 4.18 – Прогнозований кошторис за центрами відповідальності

Показники	Цех № 1	Цех № 2
1. Матеріали		
2. Оплата праці основних виробничих робітників		
3. Непрямі витрати, що контролюються:		
3.1. Допоміжні матеріали		
3.2. Оплата праці допоміжних працівників		
3.3. Енергія (змінна частина)		
3.4. Ремонт і технічне обслуговування		
Усього (рр. 3.1 + 3.2 + 3.3 + 3.4)		
4. Витрати, що не контролюються:		
4.1. Амортизація		
4.2. Енергія (постійна частина)		
4.3. Ремонт і технічне обслуговування (постійна частина)		
Усього (рр. 4.1 + 4.2 + 4.3)		
Разом		

ТЕМА 5 СТРАТЕГІЯ ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Питання для самостійного опрацювання:

1. Види інвестиційних проектів.
2. Визначення початкових витрат при здійсненні інвестиційної діяльності.
3. Критерії доцільності вибору інвестиційних проектів.
4. Оцінка ризику в стратегії прийняття інвестиційних рішень.
5. Врахування інфляції в оцінці майбутніх доходів від інвестиційних проектів.

Практичні завдання

Завдання 1. Стратегія підприємства спрямована на прийняття інвестиційного проекту, який має окупитися за 4 роки. Початкові інвестиції становлять 30 000 грн. Підприємству запропоновано два проекти. Грошові потоки за проектами передбачаються у таких розмірах (табл. 5.1):

Таблиця 5.1 – Грошові потоки за проектами

Рік	Грошовий потік	
	Проект А	Проект Б
1	3000	4000
2	4000	8000
3	8000	12 000
4	12 000	10 000
5	10 000	11 000

Дати оцінку цих проектів і пояснити, який з них ви рекомендували б до прийняття.

Завдання 2. Оцінити доцільність інвестицій за допомогою методу визначення внутрішньої ставки доходу, якщо відомо, що проектом передбачаються грошові потоки розміром 40 000 грн. протягом 5 років, початкові інвестиції — 145 000 грн., гранична ставка доходу — 15 %.

Завдання 3. Підприємство має можливість здійснити проект, за яким за 3 роки очікує одержати такі грошові надходження: 80 000 грн., 60 000 грн., 50 000 грн.

Чи рекомендували б ви цей проект до прийняття, якщо його початкові інвестиції становлять 100 000 грн., а дисконтна ставка — 11 %? Оцінюючи цей проект, слід використати метод чистої вартості.

Завдання 4. Проаналізувати доцільність прийняття інвестиційного проекту, застосовуючи метод індексу прибутковості, якщо запропоновані грошові потоки протягом чотирьох років становлять: 70 000 грн.; 65 000 грн.; 53 000 грн.; 47 000 грн. відповідно. Початкові інвестиції в проект передбачаються в розмірі 148 000 грн., ставка дисконту — 13 %.

Завдання 5. Використовуючи дані попереднього завдання, дати рекомендації щодо доцільності прийняття проекту, якщо вартість залучення нового капіталу підвищується і внаслідок цього дисконтна ставка зростає до 16 %.

Завдання 6. Проаналізувати вплив інфляції на розмір доходів від інвестиції, якщо в поточному році початкові інвестиції проекту становлять 42 000 грн. Протягом наступних чотирьох років доходи від проекту передбачаються у таких розмірах: 10 000 грн.; 15 000 грн.; 20 000 грн.; 25 000 грн. відповідно. Яка теперішня вартість доходів проекту, якщо дисконтна ставка становить 15 %, а річна інфляція — 7 %.

Завдання 7. Визначити ризикованість прийняття кожного із запропонованих проектів за допомогою методу аналізу чутливості реагування. Початкові інвестиції проекту А — 70 000 грн., проекту Б — 83 000 грн.

Грошові потоки за наступні три роки становлять:
 проект А — 25 000 грн.; проект Б — 65 000 грн.;
 30 000 грн.; 20 000 грн.,
 47 000 грн.; 18 000 грн.

Який з проектів буде менш ризикованим, якщо ставка дисконту під впливом ринкових чинників збільшиться з 11 % до 13 %.

Завдання 8. Проаналізувати доцільність запропонованих інвестиційних проектів (табл. 5.2) з урахуванням того, що стратегія розвитку підприємства орієнтована на стабільне одержання доходів.

Аналізуючи проекти, слід врахувати, що середня ставка банківського відсотка становить 14 % на рік, а прогнозований середньорічний темп інфляції — 6 %. Пояснити, якими критеріями ви користувалися, приймаючи інвестиційне рішення.

Таблиця 5.2 – Оцінка інвестиційних проектів ,тис. грн.

Показники	Проект А	Проект Б
Інвестиції	780	645
Грошові надходження:		
перший рік	290	460
другий рік	280	420
третій рік	150	130
четвертий рік	120	65
п'ятий рік	100	10

Завдання 9. Визначити період окупності проекту, якщо сума початкової інвестиції становить 18 000 грн., а очікуваний потік грошових коштів — 3000 грн.

Завдання 10. Чисті доходи підприємства на наступні чотири роки плануються такі-ми:

1-й рік — 5000 грн.;
 2-й рік — 4500 грн.;
 3-й рік — 4000 грн.;
 4-й рік — 3000 грн.

Визначити середню ставку доходу, якщо початкові інвестиції становлять 50 000 грн.

Завдання 11. Від прийняття інвестиційного проекту плануються такі грошові потоки:

1-й рік — 1900 грн.;
 2-й — 1700 грн.;
 3-й — 1400 грн.;
 4-й — 1000 грн.;

5-й — 500 грн.

Вартість початкової інвестиції — 12 000 грн. Якщо період окупності становитиме 3 роки, визначте, чи прийнятний цей проект.

Завдання 12. Проаналізувати доцільність прийняття інвестиційного проекту, використовуючи метод чистої теперішньої вартості, якщо сума початкової інвестиції становить 12 950 грн., приблизний період окупності — 10 років, річний потік грошових коштів — 3000 грн., дисконтна ставка — 9 %.

Завдання 13. Початкові інвестиції у проект становлять 140 000 грн. Грошові потоки очікуються такими:

1-й рік — 25 000 грн.;

2-й рік — 20 000 грн.;

3-й рік — 12 000 грн.;

4-й рік — 8000 грн.;

5-й рік — 5000 грн.

Визначити індекс прибутковості, якщо ставка дисконту — 10 %. Поясніть результат.

Завдання 14. За допомогою внутрішньої ставки доходу визначити, чи прийнятний інвестиційний проект, якщо сума початкової інвестиції — 15 000 грн., ставка дисконту — 12 %, грошові потоки за наступні три роки становлять:

1-й рік — 1500 грн.;

2-й рік — 1000 грн.;

3-й рік — 700 грн.

Завдання 15. Визначити за допомогою методу еквівалента певності, чи прийнятний такий проект (табл. 5.3):

Таблиця 5.3 – Грошові надходження по проекту

Рік	Грошовий потік, грн.	Фактор еквівалента певності
1	8000	0,901
2	7000	0,812
3	5500	0,731
4	4000	0,659
5	3000	0,593

Сума початкової інвестиції становить 18 000 грн., дохідність державних облігацій уряду — 11 %.

Завдання 16. Визначити за допомогою методу аналізу чутливості реагування, який проект ризикованіший, якщо ставка дисконту зросте з 11 % до 14 %.

Проект А дає такі грошові потоки:

1-й рік — 18 000 грн.;

2-й рік — 16 000 грн.

Сума початкової інвестиції проекту А — 25 000 грн.

Проект Б дає такі грошові потоки:

1-й рік — 17 200 грн.;

2-й рік — 15 000 грн.

Сума початкової інвестиції проекту Б — 22 000 грн.

Завдання 17. Протягом наступних чотирьох років проект дасть такі грошові потоки:

1-й рік — 5000 грн.;

2-й рік — 7000 грн.;

3-й рік — 7800 грн.;

4-й рік — 9000 грн.

Дисконтна ставка — 9 %, річна інфляція — 7 %; вартість початкової інвестиції — 14 000 грн.

Визначити скориговану чисту теперішню вартість проекту. Обґрунтуйте рішення щодо прийняття проекту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева М. М. Планирование деятельности фирмы: Учеб. метод, пособие. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 248 с.

2. Ансофф И. Стратегическое управление / Сокр. пер. с англ. / Под ред. Л. И. Евенко. - М.: Экономика, 1989. - 519 с.

3. Бланк И. А. Стратегия и тактика управления финансами. - К.: МП «ИТЕМ» ЛТД, СП «АДЕФ-Украина», 1996. - 408 с.

4. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Пер. з англ. -К.: Молодь, 1997. - 1000с.

5. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління - К. : ЦУЛ , 2003 , 396 с. , Шифр: 005.21(075.8) Авторський знак: В19 Головка Т. В., Сагова С. В. Стратегічний аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / За ред. проф. М. В. Кужельного. - К.: КНЕУ, 2002. - 198 с.

6. Костирко Л. А. Стратегія фінансово-економічної діяльності господарюючого суб'єкта: методологія і організація: Моногр. - Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2002. - 560 с.

7. Редченко К. І. Стратегічний аналіз: Навч. посіб. - Львів: Альтаїр-2002, 2003. - 272 с.

8. Галасюк В. В. Проблемы теории принятия экономических решений: Моногр. - Днепропетровск: Наука и образование, 2000. - 296 с.

9. Маркова В. Д., Кузнецова С. А. Стратегический менеджмент: Курс лекций. — М.: ИНФРА-М; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2000. — 288 с.

10. Мізюк Б.М. Стратегічне управління - Львів : Магнолія плюс , 2006 , 388 с. , Шифр: 005.21(075.8) Авторський знак: М58

11. Немцов В. Д., Довгань Л. Є. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. для вищ. навч. закладів. — К., 2001. — 560 с.

12. Панов А. И. Стратегический менеджмент: Учеб. пособие для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 240 с.

13. Райан Б. Стратегический учет для руководителя / Пер. с англ. под ред. В. А. Микрюкова. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998.

14. Родионова В. Н. Проектный анализ. - К.: ТОВ "Вид-во Лібра", 1998. - 368с.

15. Родионова В. Н., Федорова Е. В., Чекменев А.Н. Стратегический менеджмент: Учеб, пособие. - М.: ИНФРА-М, 2002. - 91 с.

16. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент - К. : Центр навчальної літ-ри , 2006 , 310 с. , Шифр: 005.21(075.8) Авторський знак: С42

17 Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: искусство разработки и реализации стратегии - М. : Банки и биржи , 1998 , 577 с. , Шифр: 005.21(075.8) Авторський знак: Т56

18 Тренев Н. Н. Стратегическое управление: Учеб. пособие для вузов. - М.: Изд-во ПРИОР, 2002. - 288 с.

19. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент: Учебник для вузов. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: Дело, 2001. — 448 с

Додаток А - ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Стратегічний аналіз, його завдання та сфери застосування.
2. Використання аналітичних методів стратегічного аналізу в різних видах прогнозу.
3. Інформаційне забезпечення аналітичних оцінок відповідно до стратегії розвитку підприємства.
4. Стратегічний прогноз збуту продукції.
5. Стратегічний аналіз у системі ціноутворення.
6. Оцінка майбутньої і теперішньої вартості грошових потоків під час проведення стратегічного аналізу.
7. Ануїтет, його використання у стратегічному аналізі.
8. Методи стратегічної оцінки виробничої діяльності підприємства.
9. Прогнозована оцінка обсягу виробництва. Її зв'язок зі стратегією підприємства.
10. Оцінка беззбитковості однопродуктового і багатопродук-тового виробництва.
11. Методи прогнозування прибутку підприємства.
12. Оцінка прогнозованих витрат виробництва.
13. Оцінка доданої вартості у стратегічному аналізі.
14. Аналіз стратегічної політики структури капіталу.
15. Стратегічна оцінка фінансового левериджу.
16. Аналіз структури капіталу і фінансового ризику.
17. Оцінка оптимальної структури капіталу.
18. Прогнозоване моделювання фінансових показників відповідно до стратегії розвитку підприємства.
19. Прогнозування показників фінансової звітності на основі методу відсоткового відношення до продажів.
20. Прогноз матеріальних витрат виробництва.
21. Прогноз операцій по оновленню основних засобів і оренди майна.
22. Побудова моделі прогнозованої фінансової звітності.
23. Грошовий потік підприємства, його прогноз.
24. Використання результатів аналізу фінансового стану підприємства для стратегічних оцінок.
25. Оцінка грошових потоків під час визначення доцільності інвестицій.
26. Стратегія підприємства при інвестуванні в цінні папери.
27. Критерії дивідендної політики підприємства.

28. Визначення фінансових потреб підприємства та їх зв'язок зі стратегією його розвитку.
29. Інвестиційна стратегія підприємства і ризик.
30. Прийоми моделювання під час визначення ризику і дохідності різних проектів.
31. Головні вимоги до формування портфеля інвестицій.
32. Стратегія фінансового розвитку і вибір інвестиційної політики.
33. Стратегічний аналіз діяльності підприємства в умовах диверсифікації виробництва.
34. Оцінка факторів ринку та їх вплив на доцільність стратегічних інвестиційних рішень.